

vilde give Anledning til kortere Samvær i de forskjellige Sæssioner. Deri var Konsekventse. Men Taleren troede at have paapeget en Inkonsekventse hos Ewerdrup.

Præsidenten tilkjendegav, at forsaavidt Resultatet skulde blive, at Sagen ikke kom under Behandling, vilde han forbeholde sig at fremsætte følgende Forslag: „Præsidenten bemyndiges til at bringe til offentlig Kundskab, at Forslagstiden antages paa næste Storthing at blive indskrænket til 8de (eller 15de) Februar.“

Ved Bøteringen blev Forslaget om, at Behandlingen af denne Sag skulde udstaa til næste Storthing, bifaldt med 21 Stemmer.

Præsidenten fremsatte i Genhold til sit Forbehold det af ham antydede Forslag.

J. Ewerdrup vilde stemme mod dette Forslag. Enten skil man beslutte Alt eller Intet.

Jaabæk vilde ogsaa stemme mod det af Præsidenten fremsatte Forslag, ligesom han var uenig i, at det første Thing, som kom sammen, kun skulde have 8 Dages Forslagstid. Taleren vilde have, at det Hele skulde staa hen til næste Storthing.

Jahe mente, at hvad der saaledes bekiendtgjordes under Præsidentens Haand og paa Thingets Begne, burde kun være Fakta f. Ex. at der hviler et saadant Forslag til næste Storthing. Men at bekiendtgjøre, at det antages, at Forslagstiden vil blive indskrænket paa næste Storthing, maatte Taleren sige, var en Fremgangsmaade, som forekom ham at være mere end uheldig.

Præsidenten maatte erkjende, at Formen maatte være mindre heldig og tog derfor sit Forslag tilbage.

Richter ønskede, at der skulde afstemmes over et saadant Forslag.

Jaabæk: Men der maatte da være Anledning til ogsaa at debattere derom. Taleren troede, at Sagen blev bekiendt nok, naar den tryktes i Indstillingerne. Den kom desuden i Storthingstiden og de øvrige Aviser, og det vilde visselig være nok for de kommende Thingmænd, som rimeligvis vilde have saa megen Fornuft, at de vidste, hvor de kunde finde det.

Richter maatte kun beklage, at denne Fornuft ikke allerede var tilstede, da det blev enstemmig besluttet, at Reglementet skulde undergaa Revision paa dette Storthing; denne Fornuft manglede virkelig dengang. Men Taleren troede dog, at der var nogen Mening i hin enstemmige Beslutning, og han holdt derfor paa, at det af Præsidenten fremsatte Forslag kom under Bøtering.

Sørenskriver Rildal: Sagen gjaldt jo ikke blot Storthingsmændene, men det hele norske Folk; naar man satte en bestemt Forslagstid, var den ikke alene bindende for de 111 Storthingsmænd, men for Alle, som havde Forslag og Andragender at indgive til Storthinget.

Schweigaard vilde gjøre opmærksom paa, at man havde et Reglement, som sagde, at naar en Sag er optagen til Bøtering, er al Forhandling forbi.

Ved Bøteringen forkastedes med stor Pluralitet Præsidentens af Richter optagne Forslag, og ligeledes det af Bagger tidligere fremsatte Forslag.

Sag No. 6: Forslag af Repræsentanten D. Rildal angaaende Anmodning til Regjeringen om at forelægge Storthinget Forslag om Bevilgning til Indkjøb af Præstegaarde.

Præsidenten foreslog: „Vedlægges Protokollen“. Enst. bifaldt.

Sag No. 7: Forslag fra Ingeniørlieutenant C. Lund om Storthingsalens Ventilation.

J. Ewerdrup: Der var, siden dette Forslag blev fremsat, anstillet forskellige Undersøgelser og foretaget enkelte Arbejder til Forbedring af Ventilationen i Salen. Noget havde dette vistnok hjulpet, men det var endnu ikke tilfredsstillende. Imidlertid havde man gjort den Erfaring, at Sagen tiltrængte en grundigere Granskning, og da der var bevilget en Sum til Storthingsbygningens Vedligeholdelse, ansaa han det ikke nødvendigt at inhævere sit Forslag. Taleren antog derfor, at det kunde vedlægges Protokollen.

Enstemmig bifaldt.

Referat:

Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Budgetets Dpgjør.

Enst.: Udlægges for at foretages i næste Møde.

Mødet hævet.

Møde den 21de Juni.

Præsident: Garbik.

Til at modtage den Norske Regjering, der idag Kl. 12 vil indfinde sig for paa Hans Majestæt Kongens Begne at opløse Storthinget, opnævnte Præsidenten en Deputation, bestaaende af Jrgens som Dorsfører, Geelmuyden, Evanoë, Tonning, Falsen, Løken, Riisnæs, Aga og Sæim.

Derefter foretoges:

Indstilling fra Budgetkomiteen angaaende Budgetets Dpgjør.

Sagen i dens Almindelighed blev undergivet Debat.

Bagger vilde spørge, om det gik an at affatte et treaarigt Budget, da nærværende Storthing ved Beslutningen af 12te Marts d. A. havde besluttet Indskrænkning i nærværende Storthings Beslutnings- og Bevilgningsmyndighed indtil 1ste Juli 1871. Næste ordentlige Storthing skal sammentræde 1ste Søndag i Februar 1871, og selvfølgelig kunde de af nærværende Storthing paabudne Statter og Afgifter samt Bevillinger, der kunde gjælde for Aaret, ikke have Retsskyldighed længere end til 1ste Juli 1871, ellers gjorde man Indskrænkninger i næste Storthings grundlopmæssige Ret. Taleren vilde henstille til Storthinget at afgjøre, hvorvidt Saadant gik an. Han selv havde den Mening, at

Saadant ikke kunde ske; men han stod maaste ene med denne Mening.

Præsidenten: Et Medlem af Budgetkomiteen vilde svare derpaa. I det private Møde, som nogle Medlemmer af Budgetkomiteen og nogle af Finansdepartementets Embedsmænd holdt sammen med enkelte af Thingets Embedsmænd, var der den samme Anskuelse paa begge Sider om, at man troede at kunne komme ud af det.

All havde, som det vilde være Præsidenten bekendt, omtalt det i Komiteen, og man havde da den Mening, at Sagen ikke kunde opgjøres anderledes. Saalænge man ikke havde faaet sanktioneret Beslutningen om aarlige Storthing, maatte Storthinget være berettiget til at fatte Beslutning om Bevilgninger for 3 Aar efter den da gjældende Lovgivning. Den 29de April indløb Meddelelsen om, at Grundlovsbeslutningen var sanktioneret, til Storthinget; men til den Tid var der fattet en stor Mængde Beslutninger, hvor man havde fordelt Summen paa 3 Aar, og Enhver vilde se, at man ikke kunde indlade sig paa at omgjøre dette, hvis man skulde faae Budgettet til at balancere. Man havde saaledes fattet Beslutning om Bevilgning til en Telegraf til Bardo af 120,000 Spd., hvoraf 40,000 Spd. vare fordelt paa hvert af de 3 Aar. Skulde dette have været fordelt paa 2½ Aar, vilde det være blevet nogle og 50,000 Spd., og paa samme Maade vilde det ogsaa gaaet med de andre Beslutninger. Det var da ikke muligt at faa Budgettet til at balancere. Storthinget havde været i sin gode Ret ved, hvad det havde gjort indtil den 29de April; men fra 29de April kunde man ikke begynde med at bevilge for 2½ Aar; thi det var ikke let at opgjøre Budgettet dels paa 3 Aar og dels paa 2½ Aar; naar man skulde have Balance, fik man behandle Budgettet som en Helhed og ikke tage det dels saa og dels saa. Det Storthing, som kom efter, vilde indse, at i Overgangen fik den ene lempe sig efter den anden, og dette var en saa liden Indgriben i vore Efterkommers Ret, at de vel ikke vilde forarge sig over det. Taleren trede derfor, at Storthinget kunde lade denne Sag bero; det vilde nok gaa af sig selv.

Bagger vilde give All Ret i en Del af, hvad han havde sagt. Men man havde i den sidste Tid gjort Bevilgninger til Anstæffelse af tidsmæssige Baaben, nemlig 279,000 Spd., men dette Beløb var ogsaa i Budgetoversigten fordelt paa 3 Aar fra 1ste April og skulde altsaa gjælde til 1ste April 1872, altsaa langt ind i det nye Budget. Taleren indrømmede, at det var forbundet med mange Vanskeligheder, nu at ordne det anderledes. Det var en Fejlsage af, at Storthinget ikke i betimelig Tid havde behandlet det fra 1867 hvilende Forslag til Forandringer i Grundloven ved Indførelse af aarlige Storthing.

Præsidenten gik derpaa over til at referere de enkelte Indstillingsposter.

1ste Post.

Hvad der af det til et Tiemed før Bevilgede maatte ved forrige Budgettermins Udløb være i

Behold, det vil sige, kunne anvendes til at dække de af nærværende Storthing bevilgede Udgifter, inddrages under Statskassens kontante Beholdning. Herfra undtages dog Bevilgningerne til de videnskabelige Samlinger ved Universitetet og til den botaniske Have.

2den Post.

Som Renter af Statskassens kontante Beholdning opføres paa Indtægtsbudgettet 11,000 Spd. aarlig.

3die Post.

Til uforudseede og tilfældige Udgifter bevilges 61,832 Spd. 113 f aarlig.

4de Post.

Budgettets aarlige Indtægt og Udgift balanceres med en Beholdning i Statskassen af 40,000 Spd.

5te Post.

Saafermt Statskassens Indtægter skulde vise sig utilstrækkelige til Befrielse af de bevilgede Udgifter, bemyndiges Regjeringen til paa bedst mulige Vilkaar at optage Laan for Statskassens Regning indtil 600,000 Spd.

6te Post.

Statskassens kontante Beholdning bemyndiges Kongen til at gjøre frugtbringende enten

- a) Ved at indsættes paa Folio i Norges Bank, eller
- b) ved Indlaan i Banken paa Opsigelse paa de Vilkaar med Hensyn til Opsigelsestiden, Rentens Størrelse og iøvrigt, hvorefter der med Bankbestyrelsen måtte træffes Overenskomst, eller
- c) ved Udlaan gennem de oprettede Laane- og Diskonteringskommissioner eller paa anden hensigtsmæssig og betryggende Maade.

Præsidenten oplyste, at man paa Forespørgsel om, hvorfor der ikke var indsat Noget paa Folio i Norges Bank, men 100,000 Spd. i Kreditbanken og 100,000 Spd. i Kreditkassen, havde svaret, at man ved at indsatte dem i disse Laaneindretninger fik større Rente, og at man antog, at man var ligesaa betrygget der som i Norges Bank, og at det der ogsaa kunde ske med mindre Omkostning.

7de Post.

Et Budget eller en Oversigt over Rigets Indtægter og Udgifter for Budgetterminen fra 1ste April 1869 bliver af Præsidentklubben at meddele Regjeringen og Statsrevisionen.

Ved Bøtningen bleve samtlige Poster i Komiteens Indstilling enstemmig bifaldte.

Forsamlingen skiltes derpaa ad for atter at samles Kl. 11½. Modtagen af den dertil opnævnte Deputation indsendt den Kongelige Norske Regjerings Medlemmer sig i Storthinget Kl. 12 Middag, ledsaget af Høfesteret og flere Autoriteter og Embedsmænd. Regjeringens første Medlem, Hr. Statsraad Stang, oplæste Hans Majestæts aabne Brev af 17de dennes, indeholdende Bemyndigelse for Hr. Statsraaden til paa Hans Majestæts høie Begne at slutte 19de ordentlige Storthing

samt Hans Majestæt Kongens Tale af nævnte Dato, der er saalydende:

Gode Herrer og Norske Mænd!

Det Storting, der nu har tilendebragt sine Arbejder, slutter Rækken af dem, der ere sammen- traadte hvert tredje Aar. Til den af Eder besluttede og af Mig sanktionerede Grundlovsforandring, hvorefter Stortinget for Fremtiden vil være samlet hvert Aar, men i kortere Tidsrum, har Jeg medvirket ved to Gange at fremsætte Forslag derom. Jeg har fremsat disse Forslag og sanktioneret Eders Beslutning i den Overbevisning, at den Ordning, som nu er antaget, vil vise sig bedre skikket til at tilfredsstille et mere fremskredent Stats- livs Behov, og at den særlig vil yde en af Forholdenes Udvikling paafrævet Garanti for en grundigere Forberedelse af de Forslag, som forelægges Stortinget, og en roligere og modnere Overvejelse af Sagerne, end det vel var muligt at tilvejebringe, saalænge den lange Tid, der ved et Stortings Sammentræde var forløben siden sidste Sammentræde, medførte en Ophoben af Arbejdsstof, hvis Forberedelse for og Behandling under een Samling nærmere sig det Uoverkommelige, og saalænge den lange Tid, som vilde forløbe inden næste Sammentræde, lod en Sags Opsættelse stille sig for Tanken som nær grænsende til dens Opgivelse. De Betæneligheder, som ere blevne fremsatte mod den istandbragte Forandring, agter Jeg i deres Grund, men har ikke kunnet finde dem overbevisende, og Jeg nærer derfor den sikre For- trostning, at den af Erfaring skal blive bekræftet som et virkeligt og sandt Fremstridt. Men ethvert Fremstridt paa den konstitutionelle Bane paalægger saavel Regjeringen som Repræsentationen nye Pligter. Det er Mit faste Haab, at de fra begge Sider skulle blive opfyldte.

Medens jeg er lykkelig ved at have kunnet løse det hidtil omhandlede Spørgsmaal i Sam- klang med Stortinget, har jeg med Hensyn til flere andre Gjenstande ikke kunnet tiltræde dets Beslutninger, fordi Jeg har fundet, at der frem- bød sig alvorlige Grindringer imod dem, eller at de tiltrængte yderligere Drøftelse. Dette gjælder navnlig om to af Stortingets Beslutninger til Love, den ene om en Udvidelse af den kommunale Stemmeret, den anden om Menighedsraad — Gjenstande, der ere af saa indgribende Betydning dels for Nationens borgerlige, dels for dens kirke- lige Liv og Udvikling, at der Intet tør eftergives i Kravet paa Overveielsens Grundighed, Alsidighed og Modenhed.

De af Mig fremsatte Forslag til Love, sigtende til en Reform af det høiere Skolevæsen, ere af Stortinget blevne antagne med en Del Endrin- ger, som dog ikke have hindret mig fra at meddele Sanktion til de to af dem, der nærmest omhand- ler Skolen selv, medens Jeg har fundet de besluttede Endringer i Forslaget til Lov om Forandrin- ger i og Tillæg til Universitetsfundatsen af den Bestaaffenhed, at Jeg vil nødsages til atter at paa- kalde Stortingets Opmærksomhed for dette Lov- forslags Gjenstand.

Jeg beklager, at den for det hele Lands Ud- vikling og Styrke i saa mange Henseender vigtige Jernveiforbindelse mellem det Nordensjeldske og Søndensjeldske Norge er henstødt til en længere Fremtid, end Arbejdets Udførelse krævede.

I den Bevilgning, Stortinget har givet til Anskaffelse af tidsmæssige Vaaben for Armeen, paaskjønner jeg et Bevis paa det Norske Folks Be- redvillighed til at bringe de Osre, som pligtmæs- sig Omhu for Selvstændighed paalægger. Jeg beklager, at Stortinget ikke har seet sig istand til denne Gang ogsaa at bevilge de af mig foreslaaede Summer til Udbedring af vore to vigtige Søbe- fæstninger.

Mindre heldige Forhold for Næringsveiene have i de senere Aar udøvet sit Tryk paa vort Fædreland som paa andre Lande. Efter hvad Er- faring lærer, maa det være tilladt at haabe, at en Forandring til det Bedre ikke kan være altfor fjern, og at næste Storting maa kunne sammentræde under lykkeligere Udsigter end det nærværende. Med Bøn til den Almægtige om, at saa maa blive Tilfældet, stilles Jeg fra Eder, idet Jeg nedbeder Himlens Velsignelse over Norges Land og dets Indvaanere, og forbliver Eder, gode Herrer og Norske Mænd, Alle i Almindelighed og Enhver i Særdeleshed, med al Kongelig Yndest og Naade vel bevaagen.

Givet paa Ulrikksbals Slot d. 17 Juni 1869.

Carl.

G. Sibbern.

Statsraaden erklærede derpaa paa Hans Ma- jestæts Vegne Norges Riges 19de ordentlige Stor- things Forhandlinger at være sluttede.

De oplæste Dokumenter bleve overleverede Præsidenten, som derpaa tog saaledes til orde:

„19de ordentlige Storting er saaledes sluttet og dermed de 3-aarige Storting endte. Den gamle Ordning er forbi, den nye indtraadt. Vi samstemme i Ønsket og Haabet om, at den nye Ordning vil lede til Fædrelandets Held.

Snart fejres der i den Kongelige Familie en Glædesfest; Stortinget nedbeder Himlens Vel- signelse over den ægteskablige Forening, hvori den Kongelige Datter indtræder. Vi ende med det sædvanlige: „Gud bevare Kongen, Fædrelandet og Broderriiget!“ — Dette Ønske ifstemtes af samtlige Repræsentanter, hvorefter den norske Regjering med Følge forlod Stortinget, ledsaget af den Deputa- tion, som havde modtaget samme.

De Præsidenten overleverede Dokumenter be- sluttedes enstemmig at skulle vedlægges Protokollen.

Derpaa blev en Deputation affendt for at komplimentere den kongelige norske Regjering. Efter at denne Deputation var kommen tilbage, og Ordføreren havde meddelt, at Deputationen havde udført det den overdragne Hverv og skulde overbringe den Kongelige Norske Regjerings Tak for den Samme af Stortinget viste Opmærksomhed, blev Protokollen understreben af samtlige tilstede- værende Medlemmer.